

любіві, захоплення рідною мовою, показати, що вона є джерелом не лише духовної насолоди, але й морального вдосконалення. Визначені групи підбирали матеріал до уроків для дослідження: «науковці», «лінгвісти», «редактори», «художники». Позитивним моментом є те, що в ході виконання завдання, кожній групі довелося звернутися не до одного джерела, та ще й аргументувати власну думку.

Байдужих не залишається. Кожен прагне відзначитися на певному етапі роботи, а підготовлені вдома завдання на наступному уроці стануть однією великою хвилиною-цікавиною.

Таким чином, у нашому дослідженні ми спробували довести, що метод проєктів як система цілей, змісту та організації навчання забезпечує активний процес взаємодії учня з навчальним матеріалом та є засобом розвитку творчої особистості як учня, так і вчителя.

Список використаних джерел:

1. Башинська Т. Проєктувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів // Дайджест педагогічних ідей та технологій. – 2003. – № 3.
2. Жиляєва Ю. М. Метод проєктів та проєктна технологія в контексті загальнопедагогічної підготовки вчителя // Вісник Житомирського педагогічного університету ім. І. Франка. – 2009. – С. 110-114.
3. Мелашенко К. М. Технологія проєктного навчання // Завуч. – 2006. – № 13, травень.
4. Ящук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проєктно-технологічної діяльності // Рідна школа. – 2004. – № 4.

Лінійчук Т.В.

викладач,

Івано-Франківський коледж

Львівського національного аграрного університету

«ГУМАНІТАРНА АУРА НАЦІЇ, АБО ЧОМУ З'ЯВЛЯЄТЬСЯ ДЕФЕКТ ГОЛОВНОГО ДЗЕРКАЛА?» (ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІСТОРИЧНОГО РОМАНУ У ВІРШАХ «БЕРЕСТЕЧКО» Л.КОСТЕНКО НА ТЛІ ХХІ СТОЛІТТЯ)

Первісток весни – березень – приніс українцям не лише пророка Кобзаря, але й іншого титана слова – Ліну Костенко, яка цього року відзначає 85-ий День народження. Вона – особлива жінка, яка завжди відчуває «молекулу брехні», як стверджує її близька подруга Ольга Богомолець. Ліна Костенко пройшла своє «заслання», ціною 16-річного мовчання, але спраглий читач все ж зміг дочекатися миті, щоб «напитись голосу» поетеси, адже Ліна Василівна одна з небагатьох, хто активно спрямовує свої зусилля на розширення і поглиблення процесів національного виховання, яке в теперішній складний час є надзвичайно актуальним.

Роман у віршах «Берестечко» продовжує традицію пекучої національної самокритики, що не переривалась в українській літературі ні в ХІХ, ні ХХ, а тим паче у сучасному ХХІ столітті. Надто ж багато поживи давала (і продовжує давати!) для неї наша історія.

Коли офіційно формована прорадянська ідеологічна колективна пам'ять українців здійснювала рух «від себе», свідомо відсуваючи певні теми, історичні віхи у небуття, то індивідуальна пам'ять деміурга (в даному аспекті мова йде про Ліну Костенко) мусила рухатися «до себе», що дорівнює відродженню в теперішньому духовного досвіду минулого, яке має для нас, українців, свій концептуальний характер творення нації. Власне такі духовно-енергетичні потоки націлені на корекцію «дефекту головного дзеркала».

Необхідність бути опублікованою означала, що історичний роман у віршах «Берестечко» варто читати як твір-попередження. Україна ХVІІ століття мала чогось важливого навчити Україну-сучасну, щоб попередити, щоб зберегти «гуманітарну ауру нації». Цю нележку місію взяла на себе Ліна Костенко. Історія гетьмана Богдана Хмельницького з його тріумфом і катастрофою, з його далеко не сповна використаними шансами мусила спонукати до осмислення коротких і тяжких уроків творення держави як вождями, так і всією нацією.

Від депресії до воскресіння – таким є коло душевних станів Богдана Хмельницького в романі Ліни Костенко. Він прокручує в пам'яті все, що сталося, щоб укотре повернутися до найголовнішого питання: «Усе ж було за нас. Чому ж програли ми?» Чому, будучи озброєними духом великої ідеї, змогли допустити «дефект головного дзеркала»?! [1, с. 35].

Біль поразки в усі часи однаковий. Власне у її повторюваності є певний національний фатум. На превеликий жаль, менталітет українців такий: якщо щось добре – то це «ми», якщо погане – то це «вони». І так домінує в суспільстві. Ми не вміємо давати оцінку, передусім, собі, а всі біди намагаємося перекласти на чужі плечі. Ще одна прикра, але важлива істина: ніколи не цінується та свобода, яка приходить без крові. Але сьогодні наш народ платить надто велику жертву за свободу, волю та незалежність України, за збереження її соборності, за єдність поглядів.

Іноді поразка в стократ дорожча за перемогу, іноді вона може бути кориснішою для усвідомлення. Поразка – це не завжди поразка. У ній можна шукати й позитивні сторони, що, власне, Ліна Костенко й робить. Основний нерв «Берестечка» – в останніх рядках, що є пророчими:

Життя людського строки стислі.

Немає часу на поразку [2, с. 170].

Наведені слова слід трактувати патетично, адже можна стверджувати, що роман не про Богдана Хмельницького, а про нашу українську націю, яка є абсолютно відмінною від інших націй. Вона наша! І в цьому вчувається те багатопланове патріотичне почуття і відчуття Вітчизни, якого нам так бракує. Відчуття української ідентифікації, а найбільше – єднання!

Гірка «наука поразки» спонукає гетьмана до діагностування національних «хвороб» – і він напружено, з досадою, а то й сарказмом

розмірковує над ними. Про брак переможного духу в критичних ситуаціях, продукування перевертнів, завжди готових перекинутися до ворога заради інтересу чи то власної фінансової вигоди («Один за тебе умре. Другий тебе продасть. Третій не знає, хто його мати»); «кляту щирість», що є синонімом простодушності й наївності. Але найчастіше – про брак єдності, метушню довкола булави і «мискоборство»:

Є боротьба за долю України.

Все інше – то велике мискоборство [2, с. 105].

Особливо відчутний голос автора у тих фрагментах Богданового монологу, де йдеться про потребу нації у Слові «піїта», яке б доповнило націю інтелектуальною і культурною потугою:

Ну, а якби нам матінка Оранта

Підкинула Вергілія чи Данта?

То й був би він тут за прибуду

І невідомий на весь світ

Неодукованого люду

Неошанований піит [2, с. 97].

Варіації цієї теми ще не раз з'являться в роздумах гетьмана, якому зовсім не байдужа «гуманітарна аура нації». У Хмельницькому Ліна Костенко знайшла свого однодумця. Сповідь гетьмана тут можна вважати сповіддю самої авторки.

Повільно й надзвичайно важко «виринає» гетьман зі своєї депресії, щоб знову зібрати військо і знову стати на чолі України, яка так прагне волі, яка так чекає свого героя.

Роман написано в традиції «зміцнення сердець»: герой проходить через очищення трагедією, поразку – подолано, і хоч тріумфу в Ліни Костенко немає, інакше є світло надії, без якого життя не мало б жодного сенсу. Це – світло катарсису, що має відроджувальну силу [3, с. 43]. «Берестечком» Ліна Костенко вносить новий струмінь у розуміння дня теперішнього як закономірної ланки у ланцюгу національної свідомості українців, як приклад самовідданості державі, як конституція патріотичного виховання во ім'я зміцнення національної самосвідомості українського народу.

Список використаних джерел:

1. Іванишин П.В. Національний спосіб розуміння в поезії Т.Шевченка, Є.Маланюка, Л.Костенко / П.В.Іванишин – Київ : Академвидав, 2008. – 392 с.
2. Костенко Л.В. Берестечко / Л.В.Костенко – Львів : Каменяр, 2007. – 170 с.
3. Тарнашинська Л.Б. Час у творчості Ліни Костенко як темпоральний код структури людського досвіду / Л.Б.Тарнашинська // Слово і час. – 2005. – № 6. – С. 42-53.